

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 565: Lý Sự Xưa Nay Chẳng Lìa, Quán Hạnh Cần Phải Cùng Tiến, Cảnh Trí Càng Phải Song Minh (Cùng Dứt Bất)

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 049)

Chuyển ngữ: Tịch Minh

【Bát Nhã, là lý vậy, là trí vậy, là quán môn vậy. Chư độ, là sự vậy, là cảnh vậy, là hạnh môn vậy. Lý sự xưa nay chẳng lìa, quán hạnh cần phải cùng tiến, cảnh trí càng phải song minh (cùng dứt bất).】

Một đoạn nhỏ này nói rất hay, mỗi một câu là một ý nghĩa, hợp lại mà xem thì chu toàn mọi mặt, thật là điều khó được. Phía trước Thế Tôn vì chúng ta mà thuyết minh Bát Nhã Ba-la-mật, sau khi minh liễu Bát Nhã rồi, làm thế nào để ứng dụng vào trong đời sống hằng ngày, đây chính là nói về sự, cũng tức là năm độ đầu trong lục độ; mà ở trong năm độ đầu này, Thế Tôn vì chúng ta đưa ra một ví dụ, Ngài đưa ra đó là Nhẫn nhục Ba-la-mật. Vì sao lại đưa ra ví dụ này? Bởi vì tu hành trên sự tướng, nhẫn nhục là khó lìa tướng nhất, Bát Nhã dạy chúng ta lìa tướng, nhẫn nhục là khó nhất, nên đặc biệt đưa ra ví dụ này. Ví dụ này minh bạch rồi, bốn độ còn lại đều có thể suy ra từ đó, đều có thể minh liễu.

Đoạn nhỏ trong bài giảng hôm nay nói rằng, Bát Nhã là lý, đạo lý; là trí, trí chiếu, trí tuệ; là quán. Quán môn và hạnh môn là tương đối. Quán chính là quan niệm mà chúng ta hiện nay thường nói, trong triết học cận đại thường gọi là nhân sinh quan, vũ trụ quan. Nhân sinh quan chính là cách nhìn đối với nhân sinh, vũ trụ quan là cách nhìn đối với môi trường, đối với vũ trụ, trong Phật pháp chúng ta, quán môn chính là ý nghĩa này. Chư độ, là chỉ ngoài Bát Nhã ra, năm độ phía trước gồm: bố thí, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn, cho đến thiền định, đây đều thuộc về sự. Cảnh vậy, là cảnh giới bên ngoài, cũng chính là đối tượng được quán. Những điều này thuộc về hạnh môn, chúng ta nói đến hạnh môn chính là áp dụng thực tiễn vào trong đời sống hằng ngày, vào những sự tướng nhỏ nhặt li ti này.

Ba câu phía sau nói rất hay, “lý sự xưa nay chẳng là”, có lý nhất định có sự, có sự nhất định có đạo lý của nó, tuyệt đối không thể nói một loại sự nào đó không có đạo lý, việc đó là không thể nào. Nhỏ như vi trần, lớn như thế giới, đều có sự tồn tại đạo lý của nó, không có đạo lý thì quyết định sự không thể phát sinh. Đây là thuyết minh mối quan hệ giữa lý và sự vô cùng mật thiết. Do đó, “quán hạnh cần phải cùng tiến”. Chúng ta vì sao phải tu hành? Vì sao phải theo Phật đà để học tập? Lý do chính ở ngay câu này. Có quan niệm đúng đắn, thì nhất định phải đi đôi với sự hành trì đúng đắn, chúng ta mới có thể đạt được hạnh phúc mỹ mãn trong cuộc sống. Quán là lý, quán chiếu cái đạo lý đã giảng ở phần trước; hạnh là cái sự của việc thực hành, cũng tức là nói hành vi trong đời sống hằng ngày của chúng ta, cần phải đồng thời cùng tiến, hai bên không thể thiên trọng, thiên trọng thì sai lầm rồi. Sai ở chỗ nào, kết quả của sự sai lầm ấy sẽ như thế nào, phía trước đều đã từng báo cáo qua.

Câu tiếp theo này nói càng hay hơn, “cảnh trí càng phải song minh (cùng dứt bật)”, minh là lìa tướng. Quán là không, hạnh là hữu. Phật ở trong đoạn nói về Bát Nhã phía trước có nói với chúng ta, trí tuệ Bát Nhã là hai bên không hữu đều chẳng trụ, đây chính là ý nghĩa của song minh. Trí là không, cảnh là hữu, hai bên không hữu đều không thể trụ. Phật ở trên bộ kinh này dạy cho chúng ta một nguyên tắc lớn, “ưng vô sở trụ nhi sanh kỳ tâm”; vô sở trụ là không chấp trước, không chấp tướng, hai bên không hữu đều không chấp. Hai bên không hữu có khởi tác dụng hay không? Khởi tác dụng. Khởi tác dụng chính là sanh tâm, sanh tâm vô trụ, vô trụ sanh tâm, đây chính là Kim Cang Bát Nhã Ba-la-mật vậy. Đoạn này hoàn toàn giảng về cương lĩnh, một cương lĩnh vô cùng quan trọng, Bồ-tát tu học tuyệt đối không thể làm trái, làm trái thì mê rồi, tuân theo nguyên tắc này mà thực hành thì chính là giác ngộ.